

DERMATOLOGIE: ESSENTIËLE HUID- EN PRODUCTKENNIS

Als schoonheidsspecialist komt je dagelijks in contact met verschillende producten die worden gebruikt in de huidzorg. Onder schoonheidsspecialisten is er een grote behoefte aan productkennis. Welke stoffen zitten er in crèmes en peelings en wat is de werking van deze middelen op de huid? Hoe kunt je, aan de hand van de ingrediënten, beoordelen of een middel daadwerkelijk doet wat het beweert? Welke producten zijn geschikt voor een droge huid? Welke middelen zijn allergeen vrij? In dit artikel zal in het kort de opbouw van de huid en de huidbarrière bij de droge huid worden besproken. Vervolgens zal indifferente therapie en ook verschillende producten met ingrediënten worden behandeld.

C.M. Carla Uppelschoten, directeur, U-Consultancy, Nieuwegein

De huid is opgebouwd uit meerdere lagen; de epidermis (opperhuid), dermis (lederlaag) met daaronder de hypodermis (subcutis). Verder spreken we van huidaanhangsels, dit zijn de haren, nagels, talgklieren en zweetklieren.

De epidermis bestaat uit verschillende cellagen. De onderste laag is de basale laag waarin de celdelingen plaatsvinden. Deze cellen zijn cilindrisch van vorm. De laag daarboven wordt het stratum spinosum genoemd en bestaat uit meerdere cellagen. Het stratum spinosum gaat over in het stratum granulosum (de korrelaag), deze laag bevat keratohyalien, een stof die een voorloper is van filaggrine waarvan de afbraakproducten op hun beurt weer een rol spelen bij de regulatie van de vochtbehouding van de epidermis. De bovenste laag is de hoornlaag (stratum corneum). De hoornlaag is opgebouwd uit dicht op elkaar gelegen corneocyten met daartussen lipiden. De opbouw van de hoornlaag wordt veel vergeleken met een bakstenen muur. De corneocyten zijn de stenen en de lipiden vormen het cement. Wanneer de muur intact is kunnen er geen stoffen naar binnen en kan er slechts een klein deel water uit verdampen.

Droge huid

Bij de droge huid (xerosis cutis) is de huidbarrière defect, dit wordt veroorzaakt door een verlies van water in de hoornlaag. Het is een huidconditie die frequent wordt gezien bij verschillende soorten eczeem (atopisch, irritatie, craquelé, etc.), ichthyosis (visschubziekte) en psoriasis. Een beschadigde huidbarrière resulteert in een hoger verlies van water door de hoornlaag. Door dit waterverlies verdroogt de huid verder. Normaalgesproken verliest de huid water, dit gebeurt via Trans Epidermal Water Loss (TEWL). Hierbij is de hoornlaag een ondoorlaatbaar medium. Dit komt doordat de hoornlaag een Natuurlijke Hydraterende (moisturizing) Factor (NMF) bevat. Deze factor bestaat uit hygroscopische bestanddelen die water aantrekken en in de cellen houden en de extracellulaire lipiden die met vetzuren de barrière van de hoornlaag versterken. Bij een beschadigde huid gebeurt dit niet.

De beschadigde en droge huid kan worden uitgelokt door frequent wassen, aantasting door chemische middelen zoals zeep en ruimtes met een droge lucht (door airconditioning of verwarming). Mensen kunnen last krijgen van jeuk bij een droge huid. Ook is de droge huid gevoeliger voor invloeden van buitenaf, zoals bacteriën, virussen, schimmels en parasieten. In veel gevallen zal een laag pH goed zijn voor de huidbarrière. De NMF en de vrije vetzuren zorgen tevens voor een lagere pH, wat helpt bij de afschilfering en vernieuwing van de huid. Een normale huid heeft een pH-waarde tussen de 4,1 en 5,8 en geeft hiermee een goede bescherming tegen bacteriën en schimmels. Deze pH-waarde kan echter veranderen door verschillende endogene en exogene factoren. Voorbeelden van

EEN NORMALE HUID HEEFT EEN PH-WAARDE TUSSEN DE 4,1 EN 5,8.

endogene factoren zijn: anatomische plaats, genetische aanleg, talgproductie, huidvochtigheid, zweet en leeftijd. Voor exogene factoren kun je denken aan: detergentia, zeep en cosmetica, afsluitende kleding, huidirritatie en lokale antibiotica.

Indifferente therapie

Een goede verzorging van de huid is de eerste stap in de behandeling van een droge huid. Bij de dagelijkse verzorging is het aanbrengen van een beschermlaag erg belangrijk. Dit kan men doen door het aanbrengen van een neutrale crème of zalf, dit is ook wel bekend onder de benaming indifferente therapie. 'Indifferent' betekent in deze context dat het middel geen medicijnen (zoals hormonen) bevat. Indifferente middelen worden ook wel emolliens genoemd. Emolliens creëren een dunne afdekkende laag van niet-fysiologische lipiden of olie op het stratum corneum (hoornlaag), waardoor het waterverlies afneemt. Niet elk emolliens is geschikt voor elke huid, en het is belangrijk dat een patiënt de emolliens fijn vindt smeren, omdat deze frequent en regelmatig aan moet worden gebracht. Afhankelijk van de droogte van de huid kan worden gekozen uit een crème (iets minder droge huid), vetcrème (drogere huid) of zalf (zeer droge huid). Een neutrale crème of zalf zal ervoor zorgen dat de huid vet blijft en niet zal uitdrogen. Men kan dit zo vaak aanbrengen als gewenst.

Indifferente zalven

Indifferente zalven zijn onder andere:

- Cetomacrogolzalf
- Vaseline paraffine zalf
- Koelzalf
- Cetomacrogolcrème met vaseline

Ingrediënten

Verscheidene ingrediënten kunnen belangrijk zijn voor het herstel van de huidbarrière. Ook zijn er diverse cosmetische ingrediënten die een positief

effect kunnen hebben. Bijvoorbeeld ceramiden en magnesium. Producten met een anti-oxidatieve werking kunnen ook bijdragen aan het herstel van de huidbarrière. Dit zijn onder andere producten zoals macademia olie, shea butter, tocopherol, squalane en simmondsia chinensis oil.

Hygroscopische ingrediënten

Hygroscopische stoffen zijn stoffen die water aantrekken en het vocht vast kunnen houden in de huid. Voor droge onderbenen zijn er een aantal effectieve crèmes. Bij het uitzoeken van een voetencreme is het belangrijk te letten op de ingrediënten. Ingrediënten zoals ureum en melkzuur zijn hygroscopische ingrediënten. Deze ingrediënten voorkomen hiermee verdere uitdroging van de huid. Ureum zorgt ook dat de nagels dunner worden, zodat een antischimmelmiddel beter kan doordringen in een schimmelnagel. Melkzuur is een alfahydroxyzuur (AHA) die ervoor zorgt dat de dode huidcellen op de huid loslaten, dit heeft een licht peeling effect. De huid wordt frisser en egaler. Het nadeel van melkzuur is dat het plakkerig kan aanvoelen op de huid. Ook wordt de geur niet altijd als aangenaam ervaren.

Exfoliërende ingrediënten

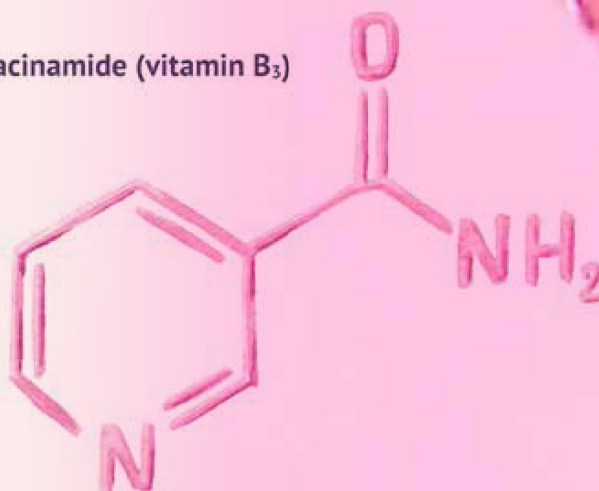
Overmatige verhoorning (hyperkeratose) zorgt ervoor dat de huid dikker en ruwer zal aanvoelen. In het geval van overmatige verhoorning kunnen exfoliërende ingrediënten worden gebruikt. Deze middelen hebben een pH-waarde tussen de 3 en 4 (zuur). Ze kunnen de volgende ingrediënten bevatten:

- Ureum (> 10%)
- Melkzuur (< 2%)
- Salicylzuur (> 0.5%)
- Glycolzuur (8%)

Salicylzuur is een middel dat de opperhuid verwijderd (keratolytisch). Het is een beta hydroxyzuur (BHA) dat de 'lijm' tussen cellen in de bovenste huidlaag losweekt, waardoor deze sneller gaan afschilferen. In crèmes komt het tot maximaal 10% voor. Dit ingrediënt wordt ook veel gebruikt bij peelings.

Glycolzuur is een alfahydroxyzuur (AHA). Het is een klein molecuul wat goed doordringt in de huid en werkt tegen anti-aging.

Niacinamide (vitamin B₃)

Ingrediënten voor de kwetsbare huid

Bij het behandelen van een cliënt met een kwetsbare huid moet gekozen worden voor producten met anti-inflammatoire en kalmerende ingrediënten. Voorbeelden van ingrediënten met deze kwaliteiten zijn:

- **Allantoïne** dat de huid gladder en zachter maakt door het verwijderen van droge huidcellen
- **Glycyrrhiza glabra** (zoethoutwortel) heeft een kalmerende en beschermende werking, het vermindert roodheid en bevat veel antioxidanten
- **Groene thee** (antioxidant en afweer bevorderend)
- **Bisabolol** (kamille, heeft een ontstekingsremmende en kalmerende werking)
- **Niancinamide** (vitamine B) zorgt voor de aanmaak van vrije vetzuren die de huid barrière versterken
- **Honingcrème of -zalf** heeft een aantal bijzondere eigenschappen. Het is verzachtend, antibacterieel, anti mycotisch (tegen schimmels) en wondhelend. Bij het gebruik van honing crème of -zalf moet worden opgelet dat de client geen overgevoeligheid heeft voor bijenwas (propolis).

INCI code

INCI staat voor Internationale Naamgeving voor Cosmetische Ingrediënten. INCI-namen zijn internationaal gestandaardiseerde namen voor stoffen, die in cosmetica worden verwerkt. Op een etiket worden bij alle cosmetica de ingrediënten aangegeven met hun INCI-naam. Deze eenduidige vermelding van ingrediënten is erg belangrijk om het overzicht te behouden. Zo kun je een bepaalde stof waarvoor je overgevoelig bent gelijk herkennen.

Hoe lees je een etiket

Het is goed om te weten dat de ingrediënten in afnemende volgorde van concentratie worden vermeld. De belangrijkste ingrediënten in cosmetische producten staan vooraan in de lijst. Ingrediënten met een concentratie van minder dan 1% staan in een willekeurige volgorde achter de ingrediënten met een concentratie van >1%.

Dermatologisch getest of hypoallergeen

Hypoallergeen staat op een product als het betreffende product weinig tot geen kans geeft op allergische reacties. Dermatologisch getest betekent dat de fabrikant het product door (huidartsen) heeft laten testen. De term geeft echter niet aan wat de uitslag van de test is geweest en de term heeft dan ook geen wettelijke inhoud.

Allergeenvrije huidverzorging

Voor mensen met contact allergisch eczeem is het belangrijk om alleen producten te gebruiken die allergeenvrij zijn. Bij een allergie heb je statistisch gezien een verhoogd risico om nog meer allergieën

**'HYGROSCOPISCHE
STOFFEN ZIJN
STOFFEN
DIE WATER
AANTREKKEN EN
HET VOCHT VAST
KUNNEN HOUDEN
IN DE HUID.'**

te ontwikkelen. Voor de kwetsbare groep van mensen met contact allergisch eczeem, vaak mensen die een gevoelige huid hebben, zijn allergeenvrije middelen essentieel. Ook voor mensen met een verslechterde huid barrière (door bijvoorbeeld constitutioneel eczeem) hebben een verhoogd risico dat allergenen de huid binnen treden. In sommige gevallen zal dit een contactallergie veroorzaken. Om deze reden wordt men geadviseerd om allergeenvrije of hypoallergene producten te gebruiken. Contactallergenen die vermeden moeten worden bij een hypoallergene huid zijn bijvoorbeeld conserveermiddelen, geurstoffen, wolalcoholen en afgeleiden daarvan zoals: cetyl-, stearyl- en cetearylalcohol.

Tot slot

Als schoonheidsspecialist adviseer je dagelijks cliënten in het gebruik van huidverzorgingsproducten. De keuze voor de juiste actieve ingrediënten is essentieel. Wat zijn de feiten en wat zijn fabels? Voor verdieping in deze problematiek, biedt U-Consultancy diverse opleidingen en masterclasses aan.

Opleiding Medisch Schoonheidsspecialist Dermatologie® (18 modules) De SNRO heeft deze opleiding op HBO-niveau geaccrediteerd met 49,39 EC (European Credits)

Speciaal voor schoonheidsspecialisten biedt U-Consultancy een opleidingstraject van 18 modules met diverse specialisaties waarbij cliënten vergoedingen krijgen van zorgverzekeraars. De specialisaties tonen aan dat de medisch schoonheidsspecialist hoger geschoold is in dit betreffende onderdeel. Hiermee toont zij de klant dat zij competent is in het leveren van een veilige behandeling, en om op die manier voor vertrouwen en geloofwaardigheid bij de klant kan zorgen.

Voor meer informatie:
www.uconsultancy.nl